

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร :
หลักการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระ
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง หลักการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระ เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติ มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : หลักการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนสำหรับเกษตรกร รายย่อยอิสระ มาตรฐานเลขที่ มกษ. 5913 - 2567 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียด แนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

ร้อยเอก ธรรมนัส พรหมเผ่า

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรฐานสินค้าเกษตร

หลักการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน

สำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระ

1. ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ครอบคลุมหลักการ เกณฑ์กำหนด และตัวชี้วัด สำหรับการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายย่อยอิสระที่มีพื้นที่ปลูกน้อยกว่า 312.5 ไร่ (50 ha) ตามนิยามข้อ 2.7 เพื่อให้การจัดการของกลุ่มและเกษตรกรมีความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2. นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ มีดังต่อไปนี้

- 2.1 กลุ่มชาติพันธุ์ (ethnic group) หมายถึง กลุ่มคนที่มีกำเนิดในท้องถิ่น มีอัตลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน ทำให้สมาชิกกลุ่มมีวัฒนธรรม ประเพณี บรรทัดฐาน ภาษา และความเชื่อในแนวเดียวกัน
- 2.2 กลุ่มที่มีความเปราะบาง (vulnerable group) หมายถึง กลุ่มหรือภาคส่วนของสังคมใด ๆ ที่อยู่ในความเสี่ยงสูงหรือกลุ่มที่ได้รับการกีดกันทางสังคม การเลือกปฏิบัติ ความรุนแรง ภัยพิบัติทางธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม หรือมีความยากลำบากทางเศรษฐกิจมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ตัวอย่างของกลุ่มที่มีความเปราะบาง เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อย คนต่างด้าว คนพิการ คนไร้บ้าน ผู้สูงอายุที่แยกอยู่โดยลำพัง ผู้หญิงและเด็ก
- 2.3 การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (integrated pest management; IPM) หมายถึง การพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับวิธีการควบคุมศัตรูพืชที่มีอยู่ทั้งหมด และนำมาตรการที่เหมาะสมมาใช้ร่วมกันเพื่อจำกัดการพัฒนาของประชากรศัตรูพืช และใช้วิธีลดอันตรายทางการเกษตรและมาตรการอื่น ๆ ในระดับที่สมดุลผลทางเศรษฐกิจ เพื่อลดหรือทำให้ความเสี่ยงต่อสุขภาพมนุษย์และสิ่งแวดล้อมเหลือน้อยที่สุด การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานเน้นความเจริญเติบโตและความสมบูรณ์ของพืชด้วยการกระทำที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศเกษตร และสนับสนุนกลไกการควบคุมศัตรูพืชตามธรรมชาติ
- 2.4 การบุกเบิกพื้นที่ (land clearing) หมายถึง การเปลี่ยนสภาพที่ดินจากการใช้ที่ดินประเภทหนึ่งไปเป็นอีกประเภทหนึ่ง ทั้งนี้ กิจกรรมการรื้อสวนปาล์มน้ำมันเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันทดแทนไม่ถือว่าเป็นการบุกเบิกพื้นที่
- กรณีสวนที่ได้รับการรับรองแล้วที่มีการบุกเบิกพื้นที่น้อยกว่า 62.5 ไร่ (10 ha) ไม่ถือว่าเป็นการบุกเบิกพื้นที่ใหม่ (new land clearing)

- 2.5 การประเมินความเสี่ยง (risk assessment) หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการระบุและประเมินโอกาสความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในกิจกรรมที่วางแผนไว้หรือที่กำลังดำเนินการ การประเมินความเสี่ยงสามารถนำมาใช้พิจารณาก่อนการตัดสินใจว่ามีมาตรการป้องกันไว้ก่อนเพียงพอหรือไม่หรือ มีประเด็นใดที่ควรดำเนินการ เพื่อป้องกันอันตรายต่อกิจกรรมที่อยู่ในความเสี่ยง รวมถึงคนงานและสาธารณชน
- 2.6 การปลูกใหม่ (new planting) หมายถึง การปลูกที่วางแผนไว้หรือเสนอไว้บนที่ดินที่ไม่เคยปลูกปาล์มน้ำมันมาก่อน
- 2.7 การสับเปลี่ยนสัญญา (contract substitution) หมายถึง การกระทำในการแทนที่หรือแก้ไขเงื่อนไขการจ้างงานที่คนงานตกลงไว้เดิม ไม่ว่าจะโดยลายลักษณ์อักษรหรือโดยวาจา ซึ่งส่งผลให้มีเงื่อนไขที่แย่ลงหรือได้รับผลตอบแทนน้อยกว่าเดิม
- 2.8 เกษตรกรรายย่อย (smallholder) หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและอาจมีการปลูกพืชอื่น แร่งงานส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในครอบครัว และสวนปาล์มน้ำมันเป็นแหล่งให้รายได้หลัก รวมทั้งมีพื้นที่ปลูกน้อยกว่า 312.5 ไร่ (50 ha) เกษตรกรรายย่อย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้
- 1) เกษตรกรรายย่อยอิสระ (independent smallholder) หมายถึง เกษตรกรทั่วไปที่มีอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินและแนวทางปฏิบัติในการเกษตรของตนเอง
 - 2) เกษตรกรรายย่อยในโครงการ (scheme smallholder) หมายถึง เกษตรกร เจ้าของที่ดินหรือตัวแทนที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ตามเงื่อนไขในประเด็นหนึ่งประเด็นใด ดังนี้
 - ก) ไม่มีอำนาจการตัดสินใจในการดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน และแนวทางปฏิบัติในการผลิต
 - ข) ไม่มีอิสระในการเลือกใช้ที่ดิน ชนิดของพืชที่จะปลูก และการจัดการ (การจัดกลุ่ม การจัดการ และการเงิน)
- 2.9 คนงาน (worker) หมายถึง ผู้ชาย ผู้หญิง คนต่างด้าว คนย้ายถิ่นฐาน คนงานจ้างเหมา คนงานชั่วคราว และลูกจ้างทุกระดับขององค์กร
- 2.10 คนงานจ้างเหมา (contract worker) หมายถึง บุคคลที่รับจ้างงานชั่วคราว หรืองานที่มีกำหนดระยะเวลา คนงานจ้างเหมา รวมถึงคนงานที่ไม่ได้จ้างงานโดยตรงจากองค์กร แต่จ้างโดยคู่สัญญาหรือบริษัทที่ปรึกษาที่ทำสัญญาโดยตรงกับองค์กร
- 2.11 ค่าธรรมเนียมการจัดหางาน (recruitment fee) หมายถึง ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับต้นทุน และค่าใช้จ่ายในการสรรหาบุคลากรและจ้างคนงาน ได้แก่ ค่านายหน้าและค่าบริการของตัวแทนการดำเนินการด้านเอกสาร การทดสอบทักษะที่นายจ้างต้องการ และการวินิจฉัยทางการแพทย์ การอบรม การทำเอกสาร วีซ่า หนังสืออนุญาตทำงาน ค่าเดินทาง (จากประเทศต้นทางถึงปลายทาง ไปและกลับ) ค่าใช้จ่ายในการบริหาร และต้นทุนค่าใช้จ่ายทางอ้อมในการดำเนินการ
- 2.12 ชนิดพันธุ์หายาก ถูกคุกคาม หรือใกล้สูญพันธุ์ (rare, threatened or endangered (RTE) species) หมายถึง ชนิดพันธุ์ที่กำหนดโดย High Conservation Value Resource Network (HCVRN)

- 2.13 ดินพรุ (peat) หมายถึง ดินที่มีชั้นอินทรีย์สะสมซึ่งหน้าดินส่วนบน (ความลึกมากกว่าครึ่งหนึ่งของ 80 cm หรือ 100 cm จากผิวดิน) มีอินทรีย์วัตถุ 35% หรือมากกว่า (35% หรือมากกว่าที่สูญเสียจากการเผาไหม้ (loss on ignition)) หรือมีปริมาณคาร์บอนที่ประกอบอยู่ในสารอินทรีย์ (organic carbon) 18% หรือมากกว่า
- 2.14 เด็ก (child) หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี
- 2.15 ป่าที่กักเก็บคาร์บอนสูง (high carbon stock forest; HCS) หมายถึง ป่าที่มีการระบุว่ากักเก็บคาร์บอนสูง โดยใช้ The High Carbon Stock Approach (HCSA) toolkit
- 2.16 ผู้จัดการกลุ่ม (group manager) หมายถึง บุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ระบบการควบคุมภายในและการจัดการกลุ่ม
- 2.17 แผน (plan) หมายถึง แผนการ โปรแกรม หรือวิธีการ ที่มีการกำหนดระยะเวลาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และผลที่ต้องการ แผนต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีระยะเวลาสำหรับการส่งมอบกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ และกระบวนการตรวจติดตามความก้าวหน้า การปรับแผนในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลง และการรายงานผล รวมถึงการระบุชื่อบุคคลหรือตำแหน่งที่รับผิดชอบสำหรับการส่งมอบแผน ทั้งนี้ ต้องมีหลักฐานว่ามีทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการดำเนินการตามแผน และสามารถดำเนินการตามแผนได้ครบถ้วน
- 2.18 พื้นที่ที่มีการจัดการ (managed area) หมายถึง ที่ดินที่ปลูกปาล์มน้ำมันและที่ดินที่เกี่ยวข้องซึ่งใช้ประโยชน์อื่น ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน (ถนน) พื้นที่ริมน้ำ และพื้นที่ที่แยกไว้เพื่อการอนุรักษ์
- 2.19 พื้นที่ที่มีคุณค่าด้านการอนุรักษ์สูง (high conservation value; (HCV) area) หมายถึง พื้นที่ที่มีความจำเป็นต่อการรักษาหรือยกระดับ HCV 1 ถึง HCV 6 อย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้
 HCV 1 - ความหลากหลายทางชีวภาพ;
 ความหนาแน่นของความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงชนิดพันธุ์ประจำถิ่น และชนิดพันธุ์หายาก ถูกคุกคาม หรือใกล้สูญพันธุ์ ซึ่งมีความสำคัญในระดับโลก ภูมิภาค และประเทศ
 HCV 2 – ระบบนิเวศระดับภูมิทัศน์ ระบบนิเวศโมเสก และการระบุภูมิทัศน์ป่าไม้ที่สมบูรณ์ (intact forest landscapes);
 พื้นที่ขนาดใหญ่ในระบบนิเวศระดับภูมิทัศน์ ระบบนิเวศโมเสก และภูมิทัศน์ป่าไม้ที่สมบูรณ์ ซึ่งมีความสำคัญในระดับโลก ภูมิภาค และประเทศ ทั้งยังประกอบด้วยประชากร ซึ่งสามารถมีชีวิตและเจริญเติบโตได้ของชนิดพันธุ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ในรูปแบบธรรมชาติของการกระจายตัว และมีความอุดมสมบูรณ์
 HCV 3 – ระบบนิเวศและถิ่นอาศัย;
 ระบบนิเวศของชนิดพันธุ์หายาก ถูกคุกคาม หรือใกล้สูญพันธุ์ ถิ่นอาศัย หรือสถานที่หลบภัย
 HCV 4 – บริการจากระบบนิเวศ;
 บริการจากระบบนิเวศพื้นฐานในสภาวะวิกฤต รวมถึงการคุ้มครองแหล่งกักเก็บน้ำ และการควบคุมการชะล้างพังทลายของพื้นที่ดินเปราะบางและสูงชัน

HCV 5 – ความต้องการของชุมชน;

สถานที่และทรัพยากรขั้นพื้นฐานสำหรับสนองตอบความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่นหรือกลุ่มชาติพันธุ์ (สำหรับการดำรงชีวิต สุขภาพ โภชนาการ น้ำ ฯลฯ) ที่ระบุโดยผ่านการมีส่วนร่วมกับชุมชนหรือกลุ่มชาติพันธุ์

HCV 6 – ค่านิยมทางวัฒนธรรม;

สถานที่ ทรัพยากร ที่อยู่อาศัย และภูมิทัศน์ ที่มีความสำคัญทางวัฒนธรรมระดับโลกหรือประเทศ มีความสำคัญทางโบราณคดีหรือประวัติศาสตร์ หรือมีวิกฤตการณ์ทางวัฒนธรรม ระบบนิเวศ เศรษฐกิจ ศาสนาและสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่สำคัญต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนท้องถิ่นหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ระบุโดยผ่านการมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นหรือกลุ่มชาติพันธุ์

- 2.20 พื้นที่ปลูก (plantation) หมายถึง ที่ดินที่ปลูกปาล์มน้ำมัน
- 2.21 ภูมิประเทศที่สูงชัน (steep terrain) หมายถึง พื้นที่ที่มีความลาดชันโดยเฉลี่ย 35% ถึง 50%^{1/2/3/}
- 2.22 แรงงานเด็ก (child labour) หมายถึง งานที่ใช้ให้เด็กทำ โดยงานนั้นทำให้เด็กสูญเสียช่วงเวลาในวัยเด็ก โอกาสของเด็ก และศักดิ์ศรีของเด็ก และเป็นโทษต่อการพัฒนาทางร่างกายและจิตใจ ความหมายของคำนี้ใช้กับ:
- 1) เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันทีเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก ค.ศ. 1999 (ฉบับที่ 182) (Worst Form of Child Labour Convention, 1999 (No. 182))
 - 2) เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปี ที่เข้าร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และ
 - 3) เด็กที่มีอายุระหว่าง 12 ถึง 14 ปี ที่ทำงานเกินกว่างานเบา
- ทั้งนี้ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization; ILO) กำหนดไว้ว่างานเบาเป็นงานที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและพัฒนาการของเด็ก และไม่ส่งผลเสียต่อการไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนหรือการอบรมวิชาชีพ
- เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ไม่ควรให้ทำงานที่เป็นอันตราย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ และศีลธรรมของเด็ก เนื่องมาจากลักษณะของงานหรือสภาพของงานที่ดำเนินการ แรงงานเยาวชนที่มีอายุสูงกว่าอายุขั้นต่ำตามกฎหมายแต่ต่ำกว่าอายุ 18 ปี ควรมีข้อจำกัดเกี่ยวกับชั่วโมงการทำงาน และการทำงานล่วงเวลา การทำงานในที่สูงที่เป็นอันตราย การทำงานกับเครื่องจักร เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่เป็นอันตราย การชนของหนัก การได้รับสัมผัสวัตถุอันตรายหรือกระบวนการที่อันตราย และสภาพที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน เช่น การทำงานกะกลางคืน

^{1/} ที่มา: สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน. 2547. คู่มือการเขียนหน่วยแผนที่ดิน. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

^{2/} ค่าความลาดชัน คือ ค่าสัดส่วนของความยาวระหว่างด้านตรงข้ามมุมฉากกับด้านที่เป็นฐานของสามเหลี่ยมมุมฉาก โดยกำหนดให้ความยาวฐานของสามเหลี่ยมมุมฉากยาวเท่ากับ 100 m ค่าความลาดชัน มีหน่วยวัดเป็น “%” (ที่มา: สำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ. 2558. แนวทางการตรวจสอบที่เช่า ที่ภูเขา และที่ลาดชันเฉลี่ยเกิน 35 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไปเพื่อการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน. กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย.)

^{3/} ค่าความลาดชัน 35% วัดมุมได้ประมาณ 19°17' ค่าความลาดชัน 50% วัดมุมได้ประมาณ 26°34' (ที่มา: ไพฑูริย์ คล้ามีศรี. 2538. ความลาดชันและการวิเคราะห์ความชันของพื้นที่บนแผนที่ภูมิประเทศ. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.)

- 2.23 แรงงานบังคับ (forced labour) หมายถึง งานหรือบริการทั้งหมดที่เกิดจากการบังคับให้ทำโดยบุคคลใด บุคคลหนึ่งภายใต้การแสดงอำนาจด้วยการลงโทษใด ๆ และบุคคลนั้นไม่ได้เสนอให้บุคคลที่ถูกบังคับสมัครใจ ประกอบด้วย 3 ประเด็น ดังนี้
- 1) งานหรือบริการ หมายถึง งานทุกประเภทที่เกิดขึ้นในกิจกรรมใดๆ ทั้งในอุตสาหกรรม หรือ ภาคส่วนใด ๆ รวมถึงเศรษฐกิจนอกระบบ
 - 2) การแสดงอำนาจด้วยการลงโทษใด ๆ หมายถึง การลงโทษในหลากหลายรูปแบบที่นำมาบังคับให้คนทำงาน
 - 3) การเสนอให้สมัครใจ หมายถึง การได้รับการบอกกล่าวและยินยอมโดยอิสระของคนงานในการรับงาน และมีอิสระที่จะลาออกเมื่อใดก็ได้ ตัวอย่างที่ไม่ใช่การเสนอให้สมัครใจ เช่น นายจ้างหรือผู้สรรหาพนักงานให้สัญญาหลอกลวงเพื่อให้คนงานรับงาน ถ้าไม่เป็นเช่นนั้นคนงานจะไม่ยอมรับงาน
- 2.24 วัตถุอันตรายทางการเกษตร (pesticide) หมายถึง สารใด ๆ ที่ตั้งใจใช้เพื่อป้องกัน ทำลาย ดึงดูด ฆ่าไล่ หรือควบคุมศัตรูพืชใด ๆ รวมถึงพืชและสัตว์ชนิดที่ไม่พึงประสงค์ ระหว่างการผลิต การเก็บรักษา การขนส่ง การกระจายสินค้า และการแปรรูป อาหาร สินค้าเกษตร หรืออาหารสัตว์ หรือเป็นสารที่ใช้กับสัตว์เพื่อควบคุมปรสิตภายนอก และให้หมายความรวมถึงสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช สารทำให้ใบร่วง สารที่ทำให้พืชแห้งตาย สารผลิตผล หรือสารยับยั้งการแตกยอดอ่อน และสารที่ใช้กับพืชก่อนหรือหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพระหว่างการเก็บรักษาและการขนส่ง ทั้งนี้ โดยปกติแล้วคำว่าวัตถุอันตรายทางการเกษตรไม่รวมปุ๋ย สารอาหารของพืชและสัตว์ วัตถุเจือปนอาหาร และยาสำหรับสัตว์
- 2.25 สิทธิ (rights) หมายถึง หลักเสรีภาพหรือการมีสิทธิ ทางกฎหมาย ทางสังคม หรือทางจริยธรรม ตามบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิระหว่างประเทศ (International Bill of Rights) และตราสารสิทธิมนุษยชน ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมถึงปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของปวงชนท้องถิ่นดั้งเดิม (The United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples) หลักปฏิบัติของสหประชาชาติว่าด้วยการดำเนินธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (The United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights) และข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และปกติ (The Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration):
- 1) สิทธิตามจารีตประเพณี: เป็นรูปแบบของการใช้ที่ดินและทรัพยากรของชุมชนที่ยาวนาน ตามบริบทของกลุ่มชาติพันธุ์เกี่ยวกับกฎหมายจารีตประเพณี ค่านิยม ขนบธรรมเนียม และประเพณี รวมถึงการใช้ที่ดินตามฤดูกาลหรือตามวัฏจักร มากกว่าที่ดินและทรัพยากรที่ออกหลักฐานโดยรัฐอย่างเป็นทางการตามกฎหมาย
 - 2) สิทธิตามกฎหมาย: เป็นสิทธิที่ให้แก่บุคคล นิติบุคคล และอื่น ๆ ผ่านกฎหมายและกฎระเบียบของท้องถิ่น ประเทศ หรือสภายานระหว่างประเทศ
 - 3) สิทธิของผู้ใช้: เป็นสิทธิการใช้ที่ดินและทรัพยากรซึ่งสามารถกำหนดโดยประเพณีท้องถิ่น ข้อตกลงร่วมกัน หรือกำหนดโดยนิติบุคคลอื่นที่ถือสิทธิการเข้าถึง
 - 4) สิทธิที่พิสูจน์ได้: กลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนท้องถิ่นและผู้ใช้ที่ดินอาจมีสิทธิอย่างไม่เป็นทางการ หรือสิทธิตามจารีตประเพณีในที่ดินซึ่งไม่ได้ขึ้นทะเบียนหรือยอมรับโดยภาครัฐหรือกฎหมายของประเทศ

- 5) การแยกแยะระหว่างสิทธิที่พิสูจน์ได้กับการปลอมสิทธิต้องอาศัยการมีส่วนร่วมโดยตรงกับชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น กลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนท้องถิ่นและผู้ใช้ที่ดินจึงมีโอกาสเพียงพอที่จะพิสูจน์ข้อเรียกร้องสิทธิของตนได้และสิ่งที่จะทำให้เกิดความชัดเจนที่ดีที่สุดคือการทำแผนที่แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนข้างเคียง

3. ข้อกำหนด

การผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระให้เป็นไปตามหลักการ เกณฑ์กำหนด และตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 หลักการที่ 1 เพิ่มผลิตภาพ ประสิทธิภาพ ผลกระทบเชิงบวก และความยืดหยุ่น

ปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพและโปร่งใสเพื่อความมั่นคงของวิถีชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

3.1.1 เกณฑ์กำหนด: เกษตรกรรายย่อยอิสระจัดตั้งกลุ่มตามกฎหมาย ที่เป็นองค์กรซึ่งมีความสามารถในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานนี้ และมีตัวชี้วัด ดังนี้

3.1.1.1 จัดทะเบียนกลุ่มที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีหลักฐานแสดงถึงเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) การจัดตั้งกลุ่มที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น วิสาหกิจชุมชน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์
- 2) การตัดสินใจและการปกครองที่ยุติธรรมและโปร่งใส
- 3) เอกสารเพิ่มเติมตามข้อกำหนดสำหรับการจัดตั้งกลุ่มและการจัดการกลุ่ม
- 4) ปฏิญญาเกษตรกรรายย่อยอิสระของสมาชิกทุกรายที่มีการลงนามหรือประทับลายนิ้วมือ (ดังแสดงในภาคผนวก ก)

3.1.1.2 ผู้จัดการกลุ่มและสมาชิกกลุ่มมีระบบการควบคุมภายในที่มีโครงสร้างบริหารจัดการที่ชัดเจน และมีเอกสารขั้นตอนการดำเนินการสำหรับระบบควบคุมภายใน เพื่อให้มั่นใจว่าทุกกิจกรรมที่กำหนดไว้มีการนำไปปฏิบัติอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์

3.1.1.3 ผู้จัดการกลุ่มจัดให้มีแผนการอบรมเกี่ยวกับกลไกการกำหนดราคาปาล์มน้ำมัน การจัดการด้านการเงิน และแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับกลุ่มเกษตรกรรายย่อยอิสระ และจัดการอบรมให้สมาชิกกลุ่ม (รวมถึงผู้จัดการกลุ่ม) ตามแผนที่กำหนดไว้

3.1.1.4 กลุ่มเกษตรกรรายย่อยอิสระดำเนินงานตามแนวปฏิบัติการจัดการที่ดี (best management practices) สำหรับกลุ่ม รวมถึง:

- 1) การตัดสินใจและการปกครองที่ยุติธรรมและโปร่งใส
- 2) การบริหารด้านการเงินอย่างยั่งยืน

3.1.2 เกณฑ์กำหนด: เกษตรกรรายย่อยอิสระมีความสามารถในการจัดการสวนของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และมีตัวชี้วัด ดังนี้

3.1.2.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระผ่านการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจเกษตร การติดตาม และการวางแผน ทั้งนี้ การอบรมรวมถึงการเสริมสร้างขีดความสามารถในการบันทึกการผลิต ปัจจัยการผลิต ผลผลิตต่อหน่วย การติดต่อซื้อขาย และอื่น ๆ

- 3.1.2.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระมีการจัดการสวนอย่างมีประสิทธิภาพและเก็บบันทึกการผลิตและข้อมูล การซื้อขายทะลายปาล์มสด (fresh fruit bunch; FFB)
- 3.1.3 เกณฑ์กำหนด: เกษตรกรรายย่อยอิสระนำ มกษ. 5904 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์มน้ำมัน ไปปฏิบัติ และมีตัวชี้วัด ดังนี้**
- 3.1.3.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระให้คำมั่นสัญญาว่าจะนำ มกษ. 5904 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์มน้ำมัน ไปปฏิบัติในสวนของตน
- 3.1.3.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระผ่านการอบรมเกี่ยวกับ มกษ. 5904 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์มน้ำมัน หรือมาตรฐานอื่นที่เทียบเท่า
- 3.1.3.3 เกษตรกรรายย่อยอิสระนำ มกษ. 5904 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์มน้ำมัน หรือมาตรฐานอื่นที่เทียบเท่าไปปฏิบัติในสวนของตน และติดตามข้อมูลผลผลิต ซึ่งไม่ได้จำกัดเฉพาะบันทึกการซื้อขาย FFB
- 3.2 หลักการที่ 2 เคารพกฎหมาย สิทธิในที่ดิน และความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน**
- ปฏิบัติตามกฎหมายและเคารพสิทธิของชุมชน
- 3.2.1 เกณฑ์กำหนด: เกษตรกรรายย่อยอิสระมีสิทธิตามกฎหมายหรือสิทธิตามจารีตประเพณีในการใช้ที่ดิน และมีตัวชี้วัด ดังนี้**
- 3.2.2.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระให้ข้อมูลแก่ผู้จัดการกลุ่มเกี่ยวกับพิกัดหรือแผนที่แปลงปลูก รวมถึงหลักฐานการเป็นเจ้าของหรือสิทธิการใช้ที่ดิน
- 3.2.2.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระสามารถแสดงได้ว่าเป็นเจ้าของที่ดินตามกฎหมายหรือมีสิทธิตามจารีตประเพณี หรืออยู่ระหว่างดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ได้สิทธิการใช้ที่ดินนั้น ๆ
- 3.2.2.3 ที่ดินทุกแปลงของเกษตรกรรายย่อยอิสระมีการจัดทำแนวเขตที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน และดำเนินการภายในเขตที่ดินของตนเองเท่านั้น
- 3.2.2 เกณฑ์กำหนด: เกษตรกรรายย่อยอิสระต้องได้มาซึ่งที่ดินที่ไม่ได้มาจากกลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนท้องถิ่น หรือผู้ใช้ที่ดินรายอื่น ๆ โดยปราศจากกระบวนการที่ได้รับการยินยอมซึ่งมีการแจ้งล่วงหน้า และเป็นอิสระ (free, prior and informed consent; FPIC) แบบง่าย และมีตัวชี้วัด ดังนี้**
- 3.2.2.1 สำหรับแปลงปลูกที่มีอยู่ เกษตรกรรายย่อยอิสระต้องแสดงได้ว่าไม่ได้รับที่ดินจากกลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนท้องถิ่น หรือผู้ใช้อื่น ๆ โดยปราศจากกระบวนการ FPIC แบบง่าย
- 3.2.3 เกณฑ์กำหนด: สิทธิการใช้ที่ดินต้องไม่มีข้อพิพาทกับกลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนท้องถิ่น หรือผู้ใช้ที่ดินรายอื่น ๆ และมีตัวชี้วัด ดังนี้**
- 3.2.3.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระต้องเปิดเผยข้อพิพาทที่มีอยู่เกี่ยวกับที่ดิน ให้คำมั่นสัญญาว่าจะดำเนินการแก้ไขข้อพิพาทดังกล่าว และให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะปัจจุบันของข้อพิพาทนั้น ๆ (ถ้ามี)
- 3.2.3.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระต้องไม่มีข้อพิพาทกับกลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนท้องถิ่น หรือผู้ใช้ที่ดินรายอื่น ๆ เกี่ยวกับที่ดิน การใช้ทรัพยากร และสิทธิการเข้าถึง ทรัพย์สินที่มีข้อพิพาท ให้ใช้กระบวนการยุติข้อพิพาทที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

- 3.2.4** เกณฑ์กำหนด: แปลงปลุกของเกษตรกรรายย่อยอิสระต้องอยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตอนุรักษ์ตามที่กฎหมายกำหนด และมีตัวชี้วัด ดังนี้
- 3.2.4.1 แปลงปลุกของเกษตรกรรายย่อยอิสระต้องอยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตอนุรักษ์ตามที่กฎหมายกำหนด^{4/}
- 3.2.5** เกณฑ์กำหนด: กรณีเกษตรกรรายย่อยอิสระภายในกลุ่มมีแผนที่จะปลูกปาล์มน้ำมันใหม่ ก่อนที่เกษตรกรรายย่อยอิสระจะบุกเบิกพื้นที่หรือใช้ที่ดินใด ๆ จะต้องดำเนินการตามกระบวนการ FPIC แบบง่ายร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนท้องถิ่น และผู้ใช้ที่ดินรายอื่น ๆ หรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด และมีตัวชี้วัด ดังนี้
- 3.2.5.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระให้คำมั่นสัญญาว่าก่อนที่จะบุกเบิกพื้นที่หรือใช้ที่ดินใด ๆ จะต้องดำเนินการตามกระบวนการ FPIC แบบง่าย ร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนท้องถิ่น และผู้ใช้ที่ดินรายอื่น ๆ หรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด
- 3.2.5.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระผ่านการอบรมเกี่ยวกับกระบวนการ FPIC แบบง่าย และวิธีการดำเนินการตามแนวทางที่ไม่ยุ่งยาก
- 3.2.5.3 เกษตรกรรายย่อยอิสระจะตกลงเกี่ยวกับแผนการปลูกปาล์มน้ำมันใหม่ร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนท้องถิ่น และผู้ใช้ที่ดินรายอื่น ๆ หรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด รวมถึงกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินตามแนวทางของกระบวนการ FPIC แบบง่าย
- 3.3** **หลักการที่ 3 เคารพสิทธิมนุษยชน รวมถึงสิทธิและเงื่อนไขการทำงานของคนงาน**
คุ้มครองสิทธิมนุษยชนและปกป้องสิทธิของคนงานเพื่อให้มั่นใจว่าสภาพการทำงานปลอดภัยและเหมาะสม
- 3.3.1** เกณฑ์กำหนด: **ไม่มีการใช้แรงงานบังคับ** และมีตัวชี้วัด ดังนี้
- 3.3.1.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระให้คำมั่นสัญญาว่าจะไม่ใช้แรงงานบังคับและจะยุติการใช้แรงงานบังคับใด ๆ ในสวน (ถ้ามี) เกษตรกรรายย่อยอิสระต้องให้ข้อมูลแหล่งที่มาของแรงงาน รวมถึงสมาชิกในครอบครัวที่ทำงานในสวน คนงานรับจ้าง และคนงานจ้างเหมา
- 3.3.1.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระผ่านการอบรมเกี่ยวกับแรงงานที่เป็นอิสระและเป็นธรรม และมีการดำเนินการตามมาตรการ เพื่อให้มั่นใจว่าการทำงานทั้งหมดเป็นไปโดยสมัครใจ และห้ามปฏิบัติ ดังนี้
- 1) การยึดเอกสารระบุตัวตน ไม่จำกัดเฉพาะหนังสือเดินทาง
 - 2) การจ่ายเงินค่าธรรมเนียมนการรับเข้าทำงาน
 - 3) การสืบเปลี่ยนสัญญา
 - 4) การทำงานล่วงเวลาโดยไม่สมัครใจ
 - 5) การขาดเสรีภาพในการลาออกจากงาน
 - 6) ค่าปรับสำหรับการยกเลิกสัญญาจ้าง
 - 7) แรงงานขัดหนี้
 - 8) การระงับการจ่ายค่าจ้าง

^{4/} พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- 3.3.1.3 คนงานรวมถึงครอบครัวสามารถเข้าถึงเอกสารระบุตัวตนได้ไม่จำกัด มีอิสระในการเคลื่อนย้าย และคนงานสามารถแจ้งได้ว่าการจ้างงานตนมีอิสระในการเลือกงาน
- 3.3.2 เกณฑ์กำหนด: ไม่จ้างเด็กหรือเอาเปรียบเด็ก ทั้งนี้ เด็กสามารถทำงานในสวนของครอบครัวได้ภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่ และต้องไม่กระทบกับการศึกษา เด็กไม่ทำงานในสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตราย และมีตัวชี้วัด ดังนี้**
- 3.3.2.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระทราบถึงความหมายของแรงงานเด็ก และหยุดการใช้แรงงานเด็ก (ถ้ามี) คำมั่นสัญญาการใช้แรงงานเด็ก ให้รวมถึง:
- 1) การปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องเกณฑ์อายุขั้นต่ำของคนงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - 2) ไม่ให้เด็กทำงานที่เป็นอันตราย
 - 3) ให้มีผู้ใหญ่กำกับดูแลเด็กหรือเยาวชนที่ทำงานในสวน
 - 4) ต้องมั่นใจว่าจะเคารพและไม่จำกัดสิทธิด้านการศึกษาของเด็ก
- 3.3.2.2 ผู้จัดการกลุ่มและเกษตรกรรายย่อยอิสระมีการใช้มาตรการเพื่อปกป้องเด็ก ดังนี้
- 1) คนงานต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ตามกฎหมาย
 - 2) อนุญาตให้เด็กช่วยเหลืองานในสวนของครอบครัวตนเองเท่านั้น และไม่อนุญาตให้ทำงานที่เป็นอันตรายหรืองานหนัก
 - 3) หากมีการจ้างงานแรงงานเยาวชน (อายุ 15 ปี ถึง 18 ปี) ต้องไม่เป็นงานที่มีอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจ และหากยังอยู่ในวัยเรียน การทำงานจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการเรียน
- 3.3.3 เกณฑ์กำหนด: กรณีที่มีการจ้างคนงานในสวน การจ่ายค่าแรงของคนงานให้เป็นไปตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่คณะกรรมการค่าจ้างกำหนดภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือการเจรจาต่อรองตามธรรมเนียมท้องถิ่น และมีตัวชี้วัด ดังนี้**
- 3.3.3.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระให้คำมั่นสัญญาว่าจะจ่ายค่าจ้างตามประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- 3.3.3.2 คนงานได้รับเงินค่าจ้างตามที่คาดหวังและตกลงไว้อย่างน้อยเท่ากับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ไม่รวมค่าล่วงเวลา) และไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มที่เปราะบางรวมถึงสตรี
- 3.3.4 เกณฑ์กำหนด: กรณีที่มีการจ้างคนงานในสวน คนงานเข้าใจถึงสิทธิและเสรีภาพในการยื่นเรื่องร้องเรียนหรือร้องทุกข์ต่อผู้จัดการกลุ่มหรือบุคคลที่สามที่เกี่ยวข้อง และมีตัวชี้วัด ดังนี้**
- 3.3.4.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระให้คำมั่นสัญญาว่าจะเคารพสิทธิของคนงานในการยื่นเรื่องร้องเรียนหรือร้องทุกข์
- 3.3.4.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระผ่านการอบรมเกี่ยวกับสิทธิแรงงานในการยื่นเรื่องร้องเรียนหรือร้องทุกข์ และสื่อสารให้คนงานถึงขั้นตอนการยื่นเรื่องร้องเรียนหรือร้องทุกข์
- 3.3.4.3 คนงานทราบช่องทางการยื่นเรื่องร้องเรียนและร้องทุกข์ และสามารถเข้าถึงช่องทางดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อผู้จัดการกลุ่มหรือหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้อง

3.3.5 เกณฑ์กำหนด: สภาพแวดล้อมในการทำงานและสิ่งอำนวยความสะดวกมีความปลอดภัยเป็นไปตามข้อกำหนดขั้นต่ำตามพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมีตัวชี้วัด ดังนี้

3.3.5.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระให้คำมั่นสัญญาว่าจะจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปลอดภัยในการทำงาน

3.3.5.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระ คนงาน และสมาชิกในครอบครัว ผ่านการอบรมและรับทราบเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัยจากการทำงานในสวน (รวมถึงการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร) และวิธีการลดความเสี่ยงดังกล่าว

3.3.5.3 คนงานรวมถึงสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรรายย่อยอิสระ มีสภาพการทำงานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปลอดภัย โดยรวมถึง:

- 1) ที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยและเพียงพอ ถ้าดำเนินการได้
- 2) เข้าถึงอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น
- 3) อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลตามความเหมาะสมกับประเภทของงาน
- 4) มีน้ำดื่มเพียงพอ
- 5) เข้าถึงห้องสุขาได้

3.3.6 เกณฑ์กำหนด: กรณีที่มีการจ้างคนงานในสวน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ การคุกคามทางเพศ หรือการใช้อำนาจโดยมิชอบ และมีตัวชี้วัด ดังนี้

3.3.6.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระให้คำมั่นสัญญาว่าจะไม่เลือกปฏิบัติ ไม่คุกคามทางเพศ หรือไม่ใช้อำนาจโดยมิชอบ

3.3.6.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระผ่านการอบรมเกี่ยวกับการไม่เลือกปฏิบัติในสถานที่ทำงาน การคุกคามทางเพศ และการใช้อำนาจโดยมิชอบ และตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีพื้นที่ทำงานที่ปลอดภัย

3.3.6.3 คนงานแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระว่าพวกเขาทำงานในสถานที่ปราศจากการเลือกปฏิบัติ การคุกคามทางเพศ และการใช้อำนาจโดยมิชอบ

3.4 หลักการที่ 4 ปกป้อง อนุรักษ์ และเสริมสร้างระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม

ปกป้องสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เสริมสร้างระบบนิเวศ และมั่นใจว่ามีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

3.4.1 เกณฑ์กำหนด: พื้นที่ HCV ในแปลงปลูกของเกษตรกรรายย่อยอิสระหรือภายในพื้นที่ที่มีการจัดการและพื้นที่ป่า HCS ที่ระบุไว้หลังเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ให้ใช้แนวทางการประเมินพื้นที่ HCV ควบคู่กับการประเมินพื้นที่ป่า HCS แบบง่าย เพื่อให้มั่นใจว่าพื้นที่เหล่านั้นได้รับการรักษาให้คงไว้ และมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น หรืออย่างใดอย่างหนึ่ง และมีตัวชี้วัด ดังนี้

3.4.1.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระให้คำมั่นสัญญาว่าจะปกป้องพื้นที่ HCV และพื้นที่ป่า HCS โดยมีแนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันไว้ล่วงหน้า

3.4.1.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระผ่านการอบรมและตระหนักถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) ความสำคัญของพื้นที่ HCV และพื้นที่ป่า HCS ต้องคงไว้และอนุรักษ์
- 2) ความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่า และความพยายามในการลดผลกระทบ
- 3) ชนิดพันธุ์ RTE และระบบนิเวศที่สำคัญ

- 3.4.1.3 เกษตรกรรายย่อยอิสระใช้แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันล่วงหน้า จัดการและคงไว้ซึ่งชนิดพันธุ์ RTE พื้นที่ HCV และพื้นที่ป่า HCS ตามความเหมาะสม
- 3.4.2 เกณฑ์กำหนด:** กรณีเกษตรกรรายย่อยอิสระมีแปลงที่ปลูกหลังเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2548 หรืออยู่ในพื้นที่ป่า HCS ที่ระบุไว้หลังเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2562 ต้องมีการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน (Land Use Change Analysis; LUCA) เพื่อดำเนินการแก้ไขให้สามารถคงไว้ซึ่งระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมที่ดี และมีตัวชี้วัด ดังนี้
- 3.4.2.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระให้ข้อมูลแก่ผู้จัดการกลุ่มเกี่ยวกับแปลงปลูกทั้งหมดที่มีการปลูกมาตั้งแต่ พ.ศ. 2548 โดยใช้แนวทางการประเมินพื้นที่ HCV ควบคู่กับการประเมินพื้นที่ป่า HCS แบบง่าย
- 3.4.2.2 สมาชิกกลุ่มพัฒนาแผนเพื่อระบุพื้นที่ที่มากที่สุดสำหรับการฟื้นฟูพื้นที่ HCV ที่สูญเสียไปตั้งแต่ พ.ศ. 2548 และพื้นที่ป่า HCS ที่สูญเสียไปตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2562 ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม
- 3.4.2.3 นำแผนการฟื้นฟูไปดำเนินการในพื้นที่ HCV ที่สูญเสียไปตั้งแต่ พ.ศ. 2548 และพื้นที่ป่า HCS ที่สูญเสียไปตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2562
- 3.4.3 เกณฑ์กำหนด:** กรณีที่เกษตรกรรายย่อยอิสระในกลุ่มมีแผนที่จะมีการปลูกใหม่ ต้อง:
- 1) ไม่ปลูกในพื้นที่ HCV ใด ๆ
 - 2) ไม่ปลูกในพื้นที่ป่า HCS ใด ๆ ตามที่กำหนดไว้ในการประเมินพื้นที่ HCV ควบคู่กับการประเมินพื้นที่ป่า HCS แบบง่าย
 - 3) ไม่ปลูกบนพื้นที่สูงชัน (มีความลาดชันโดยเฉลี่ย 35% ขึ้นไป)
 - 4) ไม่ปลูกในพื้นที่ดินพรุ และมีตัวชี้วัด ดังนี้
- 3.4.3.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระให้ข้อมูลแก่ผู้จัดการกลุ่มเกี่ยวกับแผนการปลูกใหม่ทั้งหมด และต้องไม่ปลูกในพื้นที่ HCV พื้นที่ป่า HCS พื้นที่สูงชัน หรือพื้นที่ดินพรุ
- 3.4.3.2 ก่อนเริ่มการเตรียมพื้นที่สำหรับการปลูกใหม่ สมาชิกกลุ่มต้องมีการพัฒนาแผนการจัดการแบบบูรณาการ โดยผ่านกระบวนการแบบมีส่วนร่วม เพื่อรักษาพื้นที่ HCV ให้คงไว้หรือมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น รวมถึงพื้นที่ป่า HCS ตามแนวทางการประเมินพื้นที่ HCV ควบคู่กับการประเมินพื้นที่ป่า HCS แบบง่าย
- 3.4.3.3 เกษตรกรรายย่อยอิสระมีแผนที่จะนำแผนจัดการแบบบูรณาการมาใช้สำหรับการวางแผนการปลูกใหม่ และแจ้งให้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำแผนทราบก่อนเริ่มการเตรียมพื้นที่
- 3.4.4 เกณฑ์กำหนด:** กรณีที่เกษตรกรรายย่อยอิสระในกลุ่มมีแปลงปลูกในพื้นที่ดินพรุ การใช้แนวปฏิบัติการจัดการที่ดีจะลดปัญหาการทรุดตัวและการเสื่อมสภาพของดิน และมีตัวชี้วัด ดังนี้
- 3.4.4.1 ผู้จัดการกลุ่มยืนยันจำนวนแปลงปลูกในพื้นที่ดินพรุของสมาชิกในกลุ่มที่มีอยู่ และเกษตรกรรายย่อยอิสระให้คำมั่นสัญญาว่าจะใช้แนวปฏิบัติการจัดการที่ดี และการลดการทรุดตัวและการย่อยสลายของดินพรุ
- 3.4.4.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระผ่านการอบรมเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการจัดการที่ดี และกลุ่มมีแผนปฏิบัติการในการลดความเสี่ยงของการเกิดไฟไหม้ การใช้แนวปฏิบัติการจัดการที่ดีสำหรับการปลูกในพื้นที่ดินพรุ และการจัดการระบบน้ำในสวน
- 3.4.4.3 เกษตรกรรายย่อยอิสระดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของกลุ่มที่อยู่บนพื้นฐานแนวปฏิบัติการจัดการที่ดีรวมถึงการจัดการไฟไหม้และน้ำ และติดตามอัตราการทรุดตัวในพื้นที่ดินพรุ

- 3.4.5 เกณฑ์กำหนด:** กรณีที่เกษตรกรรายย่อยอิสระในกลุ่มมีแผนปลูกทดแทนในพื้นที่ดินพรุ สามารถทำได้ เฉพาะเมื่อผลการประเมินความเสี่ยงแสดงว่ามีความเสี่ยงต่ำต่อการเกิดน้ำท่วมหรือการรุกค้ำของน้ำเค็ม และมีตัวชี้วัด ดังนี้
- 3.4.5.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระให้คำมั่นสัญญาว่าจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับแผนสำหรับการปลูกทดแทนทั้งหมด และการปลูกทดแทนจะปฏิบัติเฉพาะที่มีความเสี่ยงต่ำต่อการเกิดน้ำท่วมหรือการรุกค้ำของน้ำเค็ม
- 3.4.5.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระที่มีแปลงปลูกในพื้นที่ดินพรุ จะต้องได้รับการอบรมเกี่ยวกับการระบุความเสี่ยงของการเกิดน้ำท่วมหรือการรุกค้ำของน้ำเค็มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และกลยุทธ์ทางเลือกในการพัฒนาที่ดิน
- 3.4.5.3 ก่อนการปลูกทดแทนในพื้นที่ดินพรุ หากเกษตรกรรายย่อยอิสระประเมินความเสี่ยงแล้วพบว่ามีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดน้ำท่วมหรือการรุกค้ำของน้ำเค็ม ให้จัดทำแผนซึ่งรวมถึงกลยุทธ์ทางเลือกในการพัฒนาที่ดิน และการวางแผนทางเลือกอื่นเพื่อการดำรงชีวิต
- 3.4.6 เกณฑ์กำหนด:** ไม่ใช่ไฟเผาในแปลงปลูกเพื่อการเตรียมพื้นที่ การควบคุมศัตรูพืช การจัดการของทิ้งในที่โล่งในสวน และมีตัวชี้วัด ดังนี้
- 3.4.6.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระให้คำมั่นสัญญาว่าจะไม่ใช่ไฟเผาในการเตรียมพื้นที่หรือการควบคุมศัตรูพืช หรือเพื่อจัดการของทิ้งในที่โล่ง ทั้งนี้ ให้ผู้จัดการกลุ่มบันทึกหลักฐานการใช้ไฟเผาในการเตรียมพื้นที่ ก่อนเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม (ถ้ามี)
- 3.4.6.2 ภายหลังจากเข้าร่วมกลุ่มต้องไม่มีหลักฐานทางกายภาพที่แสดงถึงการใช้ไฟเผาเพื่อเตรียมพื้นที่ เกษตรกรรายย่อยอิสระต้องผ่านการอบรมและตระหนักในเรื่องดังต่อไปนี้
- 1) ทางเลือกอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ไฟเผาเพื่อเตรียมพื้นที่ และการจัดการของทิ้งในสวน (ตามความเหมาะสมและเป็นไปได้)
 - 2) ทางเลือกอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ไฟเผาเพื่อควบคุมศัตรูพืช
 - 3) การป้องกันอัคคีภัยและวิธีการจัดการอัคคีภัยในชุมชนและหมู่บ้านของสมาชิก
- 3.4.6.3 เกษตรกรรายย่อยอิสระไม่ใช่ไฟเผาเพื่อเตรียมพื้นที่ การจัดการของทิ้ง หรือควบคุมศัตรูพืชในสวน การควบคุมศัตรูพืชอาจใช้ไฟเผาได้ในสถานการณ์ที่ไม่มีมาตรการอื่นที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ แต่ต้องได้รับการเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน
- 3.4.7 เกณฑ์กำหนด:** กรณีแปลงปลูกที่อยู่ติดแหล่งน้ำธรรมชาติต้องกำหนดแนวกันชนพื้นที่ริมฝั่งน้ำ (riparian zones) และมีการจัดการเพื่อให้มั่นใจว่ามีการรักษาพื้นที่ริมฝั่งน้ำให้คงไว้ หรือมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และมีตัวชี้วัด ดังนี้
- 3.4.7.1 ผู้จัดการกลุ่มกำหนดแนวกันชนพื้นที่ริมฝั่งน้ำของสมาชิกในกลุ่ม และเกษตรกรรายย่อยอิสระให้คำมั่นสัญญาว่าจะไม่มีการปลูกใหม่ในแนวกันชนพื้นที่ริมฝั่งน้ำ
- 3.4.7.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระผ่านการอบรมและตระหนักถึงการจัดการแนวกันชนพื้นที่ริมฝั่งน้ำ และกลุ่มมีแผนปฏิบัติการเพื่อรักษาแนวกันชนพื้นที่ริมฝั่งน้ำให้คงไว้หรือมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น
- 3.4.7.3 เกษตรกรรายย่อยอิสระรักษาแนวกันชนพื้นที่ริมฝั่งน้ำให้คงไว้หรือมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น

- 3.4.8 เกณฑ์กำหนด: ใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรในลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพคนงาน ครอบครัว ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม และมีตัวชี้วัด ดังนี้**
- 3.4.8.1 ห้ามใช้หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- 3.4.8.2 เกษตรกรรายย่อยอิสระผ่านการอบรม มกษ. 5904 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์มน้ำมัน หรือการปฏิบัติการจัดการที่ดีสำหรับวัตถุอันตรายทางการเกษตร รวมถึงการใช้ การตระหนักถึงความเสี่ยงต่อสตรีตั้งครรภ์ สตรีให้นมบุตร และเยาวชน การเก็บรักษา และการกำจัดวัตถุอันตรายทางการเกษตร
- 3.4.8.3 เกษตรกรรายย่อยอิสระดำเนินการตาม มกษ. 5904 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับปาล์มน้ำมัน หรือแนวปฏิบัติการจัดการที่ดีสำหรับวัตถุอันตรายทางการเกษตร รวมถึงการห้ามใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรโดยสตรีตั้งครรภ์ สตรีให้นมบุตร และเยาวชน
- 3.4.9 เกณฑ์กำหนด: กลุ่มและเกษตรกรรายย่อยอิสระมีการจัดการศัตรูพืช โรคพืช วัชพืช และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกรานที่เข้ามาโดยการใช้วิธีการที่เหมาะสม รวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะเทคนิค IPM และมีตัวชี้วัด ดังนี้**
- 3.4.9.1 เกษตรกรรายย่อยอิสระผ่านการอบรมและตระหนักถึงแนวปฏิบัติการจัดการที่ดี รวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะการใช้สารเคมีอย่างปลอดภัย การใช้ IPM การจัดการวัชพืช โรคพืช และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นรุกรานที่เข้ามา
- 3.4.9.2 กลุ่มและเกษตรกรรายย่อยอิสระใช้ประโยชน์จากการใช้ IPM ให้มากที่สุดเพื่อลดการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรในสวน

ภาคผนวก ก

(เป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนด)

ปฏิญญาเกษตรกรรายย่อย

โดยการลงนามในปฏิญญาเกษตรกรรายย่อยฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอยืนยันว่า:

- ก.1 ข้าพเจ้าตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตที่ยั่งยืน
- ก.2 ข้าพเจ้าจะเข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรเพื่อขอการรับรองตาม มกษ. 5913 มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง หลักการผลิต ปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระ และปฏิบัติตามหลักการ เกณฑ์กำหนด และตัวชี้วัด ของมาตรฐาน
- ก.3 ข้าพเจ้าจะให้ข้อมูลแก่ผู้จัดการกลุ่ม ดังนี้
- 1) พื้นที่ถือครองทั้งหมด
 - 2) ที่ตั้ง (พิกัด) ของแปลงปลูกทั้งหมด
 - 3) ข้อมูลเกี่ยวกับแปลงปลูกทั้งหมด ทั้งที่เลิกปลูกและปลูกมาตั้งแต่ พ.ศ. 2548 (โดยใช้แนวทางการประเมินพื้นที่ HCV ร่วมกับการประเมินพื้นที่ป่า HCS แบบง่ายสำหรับเกษตรกรรายย่อย)
 - 4) แปลงปลูกที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สูงชัน
 - 5) แปลงปลูกที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ดินพรุ
 - 6) รายละเอียดเกี่ยวกับแผนการปลูกทดแทนและการขยายการปลูกปาล์มน้ำมัน
 - 7) ข้อพิพาทต่าง ๆ เกี่ยวกับที่ดินที่มีอยู่
 - 8) สถานภาพความเป็นเจ้าของและการใช้ประโยชน์ที่ดิน
 - 9) แหล่งที่มาของแรงงานในสวน
- ก.4 ข้าพเจ้าให้คำมั่นสัญญาจะดำเนินการต่อไปนี้
- 1) ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง
 - 2) เข้าร่วมการอบรมตามเกณฑ์กำหนดของมาตรฐานอย่างมีส่วนร่วม
 - 3) มั่นใจว่าไม่มีการใช้แรงงานบังคับในการดำเนินกิจกรรม และหยุดการใช้แรงงานบังคับกรณีที่มีอยู่
 - 4) จ่ายค่าตอบแทนตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของประเทศ
 - 5) เคารพสิทธิของแรงงานในการยื่นเรื่องร้องเรียน
 - 6) จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย
 - 7) ไม่เลือกปฏิบัติ ล่วงละเมิด หรือกดขี่แรงงานในสวน
 - 8) มั่นใจว่าไม่ใช้แรงงานเด็กในการทำงานในสวน และหยุดการใช้แรงงานเด็กกรณีที่มีอยู่
 - 9) ไม่ขับไล่หรือยึดครองที่ดินจากกลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนท้องถิ่น หรือผู้ใช้ที่ดินรายอื่น ๆ โดยปราศจาก กระบวนการ FPIC แบบง่าย
 - 10) กรณีมีข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินจะดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้แล้วเสร็จ
 - 11) ไม่มีพื้นที่ปลูกใหม่หรือขยายพื้นที่ปลูกในพื้นที่ป่าปฐมภูมิ พื้นที่ HCV พื้นที่ป่า HCS เขตแนวกันชนริมตลิ่ง หรือพื้นที่สูงชัน
 - 12) ปกป้องพื้นที่ HCV พื้นที่ป่า HCS ด้วยแนวทางการป้องกันล่วงหน้า

- 13) ไม่มีการปลูกปาล์มน้ำมันใหม่ในพื้นที่ดินพรุ และปลูกทดแทนในพื้นที่ดินพรุเฉพาะพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่ำต่อการเกิดน้ำท่วมและการรुक้าของน้ำเค็ม
- 14) ใช้แนวปฏิบัติการจัดการที่ดีในการจัดการปาล์มน้ำมันในพื้นที่ดินพรุ
- 15) ไม่ใช่ไฟเผาเพื่อการเตรียมพื้นที่หรือการควบคุมศัตรูพืช
- 16) ลดและควบคุมการชะล้างพังทลายของดิน

ประโยชน์ที่ข้าพเจ้าจะได้รับ

ด้วยการเห็นด้วยกับการใช้วิธีการทำการเกษตรแบบยั่งยืน และปฏิบัติตาม มกษ. XXXX มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง หลักการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระ ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ข้าพเจ้าจะมี:

- 1) องค์กรความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและผลผลิตจากการปฏิบัติตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและยั่งยืนที่ข้าพเจ้าได้รับการอบรม
- 2) องค์กรความรู้เกี่ยวกับวิธีการซื้อขายและเข้าร่วมในตลาดสำหรับน้ำมันปาล์มที่ยั่งยืน และการจัดการสวนอย่างมืออาชีพเพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านการเงิน
- 3) โครงสร้างและหน่วยงานที่จะสนับสนุนเพื่อให้สามารถดำเนินการตามขั้นตอนที่จำเป็นซึ่งนำไปสู่การดำรงชีวิตที่ยั่งยืนสำหรับครอบครัวและชุมชนของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าตระหนักว่า ข้าพเจ้าจะสามารถเข้าถึงการสนับสนุนด้านเทคนิคและการเงิน รวมทั้งการเข้าถึงการซื้อขายสำหรับน้ำมันปาล์มที่ยั่งยืนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้าพเจ้าเห็นถึงประโยชน์ของการปฏิบัติในสวนปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืน

ลงชื่อ.....

วันที่.....

ภาคผนวก ข

(ให้ไว้เป็นข้อมูล)

คำย่อ

FFB	Fresh Fruit Bunch
FPIC	Free, Prior and Informed Consent
HCV	High Conservation Value
HCVRN	High Conservation Value Resource Network
HCS	High Carbon Stock Forest
IPM	Integrated Pest Management
RTE	Rare, Threatened or Endangered

ภาคผนวก ค

(ให้ไว้เป็นข้อมูล)

หน่วย

หน่วยและสัญลักษณ์ที่ใช้ในมาตรฐานนี้ และหน่วยที่ SI (International System of Units หรือ *Le Système International d'Unités*) ยอมให้ใช้ได้ มีดังนี้

รายการ	ชื่อหน่วย	สัญลักษณ์หน่วย
พื้นที่	เฮกตาร์ (hectare)	ha
ความลึก	เซนติเมตร (centimeter)	cm